

Sygn. akt I CSK 179/22

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku Uniwersytetu (...) w P.
z udziałem E. (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o ustanowienie służebności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 stycznia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 23 lipca 2020 r., sygn. akt XV Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu – w interesie publicznym – ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnioskodawca Uniwersytet (...)w P. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie XV Ca (...). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.; skarżący wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a ponadto skarga jest oczywiście uzasadniona.

W ocenie Sądu Najwyższego, nie zostały spełnione przesłanki do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wobec powołanych podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba uwzględnić utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniającą wniosek

o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien nie tylko to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, a także przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, ale ponadto wykazać, że jest to zagadnienie nowe, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, nie publ.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, nie publ.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, nie publ.; z dnia 28 czerwca 2008 r., III CSK 99/08, nie publ.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, nie publ.).

Natomiast odwołanie się do przesłanki zawartej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje do przedstawienia wywodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, nie publ.; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ.; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, nie publ.; z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, nie publ.; z dnia 20 czerwca 2007 r. II CSK 184/07, nie publ.; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, nie publ.; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, nie publ.; z dnia z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, nie publ.; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, nie publ.; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, nie publ. i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, nie publ.).

Skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, wymagającego przeprowadzenia wykładni m.in. art. 182 ust.1 ustawy z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 1990 r. Nr 65, poz. 385 ze zm.), w związku z art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku

nowelizującej ustawę o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 2, poz. 6), w związku z art. 172 kodeksu cywilnego, dotyczącego posiadania przez przedsiębiorstwo energetyczne służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesylu w dobrej wierze, w sytuacji, w której użytkownikiem wieczystym gruntu na którym znajduje się infrastruktura przesyłowa była już wcześniej uczelnia wyższa. Jednakże w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2017 r., III CZP 101/16 (OSNC 2017, nr 11, poz.123), została przesądzona możliwość ustanowienia służebności przesylu na prawie użytkowania wieczystego. Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że użytkownik wieczysty nie może jednak skutecznie żądać ustanowienia takiej służebności, jeżeli urządzenia przesyłowe - zainstalowane przez przedsiębiorstwo państwowe w okresie obowiązywania zasady jednolitej własności państwowej - znajdowały się na nieruchomości Skarbu Państwa przed oddaniem jej w użytkowanie wieczyste. Zatem w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. i powołanego wcześniej orzecznictwa.

Cel art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 ze zm.) był taki sam jak art. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464 ze zm.). Druga z tych ustaw „uwłaszczyła” m.in. państwowe osoby prawne, przyznając im *ex lege* prawo użytkowania wieczystego gruntów, pierwsza natomiast „uwłaszczyła” uczelnie, również przyznając im *ex lege* prawo użytkowania wieczystego gruntów. Wspomnianym celem było zaś uregulowanie stanu prawnego gruntów państwowych wobec nowelizacji, a następnie uchylecia art. 128 k.c. wyrażającego zasadę jedności własności państwowej. Wejście w życie wymienionych ustaw nie mogło wywrzeć ujemnych skutków dla osób trzecich (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2015 r., III CSK 188/14)

Wobec powyższego skarga kasacyjna nie jest również oczywiście uzasadniona, gdyż skarżący oczywistej zasadności skargi kasacyjnej upatruje w – jego zdaniem – pominięciu przez Sąd Okręgowy w P. treści art. 182 ustawy z dnia 12 września 1990 roku o szkolnictwie wyższym obowiązującego w dniu 7 stycznia 1991 r.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.